

Стоматолошки факултет – Скопје
Клиника за детска и превентивна стоматологија

НАШИ СОГЛЕДУВАЊА ЗА САНАЦИЈА НА ДЕЦАТА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ

Љубинка Нечева, Мила Мирчева, Даринка Њего

Кариесот на млечните заби започнува во 2-рата година, со тоа што КИП е 1,2, во 4-тата година е 3,1, а во 5-тата е 7,3. Тоа зголемување на кариесот доведува до предвремена екстракција и ортодонтски аномалии и затоа авторите предлагаат систематска санација на почетните кариозни лезии и отворање поголем број амбуланти за предучилишна возраст.

Познато е движењето на кариесот кај децата во различни возрасти кое е опишано од повеќе автори (3,4,5). Во нашата Република општата кариес фреквенција кај децата се движи: Скопје – 89,8%, с. Идризово – 99,8%, Гостивар – 92,1%, Прилеп – 88,4%, Штип – 82,8%, Неготино – 76,1%, Градско – 72,3% и Куманово – 67,0%(1,2,5).

Постојат повеќе можности да се изврши санација на децата од предучилишна возраст, а организацијата зависи од локалните прилики. Некаде децата ги лекува стоматолог кој истовремено работи и со возрасни, на друго место има амбуланти каде што заедно се лекуваат децата од предучилишна и децата од училишна возраст, некаде има заеднички амбуланти за 2-3 училишта, заедно со лекар од школска медицина, но многу ретко среќаваме амбуланти лоцирани во училиштата или посебно за децата од предучилишна возраст.

Со зголемувањето бројот на стоматолошкиот кадар зголемена е и можноста за укажување стручна помош, а со отворањето стоматолошки ординации во училиштата може да се спроведе систематска организирана санација. Меѓутоа, многу подобри резултати може да се постигнат ако стоматолошката служба за децата е така организирана, оние од предучилишната возраст да се прифаќаат, да се санираат и да се запишуваат во прво одделение со санирани заби.

Ценејќи ја лошата состојба на млечните заби кај децата од предучилишна возраст, установена при прегледот на деца од предучилишна установа, ќе се обидеме да ги согледаме можностите за санација и превенција на кариесот.

Материјал и метод

Извршени се прегледи на 147 деца од предучилишна возраст, од 2, 3, 4 и 5 години, во детската градинка „Орце Николов“, со сонда и огледалце на дневна светлина.

Резултати

ТАБЕЛА I

ОПШТА И РЕЛАТИВНА КАРИЕС ФРЕКВЕНЦИЈА И КАРИЕС ПРОСЕК КАЈ ДЕЦА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ

Год.	Број	Пол		М л е ч н и				Т р а ј н и				без КЕП	КИО- %	КИЗ %	КИП %
		м	ж	К	Е	П	З	К	Е	П	З				
2 3	52	29	23	64	-	-	973	-	-	-	-	30 56,8%	63,4	6,1	1,2
4	23	9	14	65	4	3	388	-	-	-	-	7 30,4%	76,6	15,6	3,1
5	62	36	26	407	11	31	746	5	-	-	69	3 4,8%	95,3	35,7	7,3
Вкупно	147	74	63	536	15	34	2107	5	-	-	69	4,0	78,6	23,9	4,0

Дискусија

Од табеларниот приказ се гледа дека од вкупно 147 деца скоро еднаков број се од 2, 3 и 5 години. Повеќето се момчиња, а соодветно на возраста, забите се главно млечни, со мал број трајни. Зголемувањето на кариесот оди пропорционално со возраста, така што кај децата од 2 и 3 години имаме КИО 63,4%, и 76,6% а кај оние во петтата година 95,3%. Меѓутоа, загрижува фактот што веќе во четвртата година имаме екстрахирани заби, и тоа поголем број отколку пломбирани. Ако се спореди бројот на екстрахираните и пломбираниите заби кај деца од 5-годишна возраст ќе се види дека бројот на пломбираниите е двапати поголем од тој на екстрахираните. Вредностите на општата кариес фреквенција ги следат и тие од релативната кариес фреквенција, и тоа од 6,1% па до 35,7%. Она што загрижува е брзото зголемување на кариесот. Во втората и третата година, 30 деца од 52 биле без кариес, (56,8%), со тоа што просечно секое дете имало 1,2 кариозни заби. По само една година, во четвртата, процентот на децата без кариес е значително намален – 30,4% за во петтата година да биде само 4,8%. Соодветно на тоа се движи и процентот на кариозни заби, кој во раната возраст е 6,1%, во наредната година се зголемува на 14,1%, а во петтата година е веќе 32,0%. Бидејќи кариозниот процес започнува во раната возраст, кога тој број е мал, потребно е да се санира зашто веќе во наредната година тој број брзо се зголемува. Дека санирањето на кариозните лезии е можно и при мали деца покажува анализата, од која се гледа дека во четвртата година има четири, а во петтата година единаесет пломбирани заби, но тоа сè уште е зад потребата да се санираат барем забите кои се неопходни за развитокот на вилицата и кои се чувари на простор. Бројот од 536 кариозни заби, 34 пломбирани и 15 екстрахирани (вкупно 49 интервенции) зборува за малата грижа за децата од предучилишна возраст.

Останува фактот дека треба да се вклучи и организира не само терапевтската туку и превентивната гранка на детската стоматологија, со што ќе се постигне подобра соработка со децата, ќе се добијат поквалитетни забни супстанции, а стравот од стоматологот ќе се намали. Секако, со систематското спроведување на превентивната стоматологија очекуваме да се намали и бројот на кариозните заби, со што ќе му се олесни работата на стоматологот, а пациентот ќе ги намали посетите на стоматолошката ординација.

Заклучок

Брзото зголемување на кариозниот процес од втората до петтата година налага преземање поефикасни мерки за превенција и санација на децата.

Покрај зголемувањето на амбулантите за деца од предучилишна возраст, потребна е и подобра организација на превентивната служба, превенција на кариесот со солите на флуор и систематска санација, така што децата ќе имаат санирани заби кога ќе тргнат во прво одделение.

OUR ASPECTS OF DENTAL HEALTH CARE FOR PRESCHOOL CHILDREN

Summary

The authors examined 147 children at the age of 2, 3, 4 and 5 years. In the group with 2 and three years old children 56,8% of them were caries free, in the group with 4 years old children 30,4%, while in the group with 5 years old children only 4,8%.

Mean caries experience in children two and three years old was 1,2; in four years old 3,1; while in 5 years old it was 7,3. In the light of these findings the authors suggest elevation of the number of filled teeth (now in the group of children 3 years old we found three fillings, while in those 5 years old 31), to enhance preventive care and raise the number of preschool children health services so that children begin primary education with healthy dentition.

Литература

1. Мирчева М., и сор.: Движењето на кариесот кај децата во Скопје, Зборник на трудови од V-от конгрес на stom. на Југ., 177, 1972.
2. Нечева Љ.: Состојбата на превентивната служба во СР Македонија, Зборник на трудови од V-от конгрес на stom. на Југ., 123, 1972.
3. Стошиќ П. и сар.: Карактеристике народне патологије из области стоматологије у СР Србији, Зборник на трудови од IV-от конгрес на stom. на Југ., 41, 1968.
4. Стошиќ П., Јовановиќ Р.: Задачи стоматолошке превентивне службе у односу на стоматолошку патологију ученика у Крушевцу, СГС, ванр. бр., 101, 1967.
5. Тавчиовски, и сор.: Кариес кај децата и младината од училишна возраст, Год. зборник на Мед. фак., 263, 1965.